

Рогачевський Р.*канд. екон. наук, доцент**Державна Вища Професійна Школа в Коніні**м.Конін, Польща**ORCID: 0000-0002-8605-4792;***Шкробот М.В.***канд. екон. наук, доцент**Національний технічний університет України**«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,**м. Київ, Україна**ORCID: 0000-0002-2274-0179*

УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАЧАЊ ПІДПРИЄМСТВ-ФРАНЧАЙЗИ

Процеси глобалізації та посилення конкуренції вимагають від підприємців пошуку нових можливостей, інструментів та видів співпраці як з партнерами так і з конкурентами для забезпечення свого місця на ринку.

Франчайзинг – це форма ведення бізнесу, за якої одна компанія (франчайзер) представляє іншій компанії (франчайзі) перевірену й успішну бізнес-ідею, підтримку, навчання, постачання, розвиток, маркетинг та рекламу [1].

Аналіз показує, що більшість попередніх досліджень ланцюжка постачання у сфері франчайзингу розглянуто в Китаї, одній із країн, де більшість франчайзі зосереджується на постачанні сировини та виробничій діяльності. Згідно досліджень Alon and Kruesi [2], Китай є найбільшим ринком франчайзингу у світі, і він має понад 4500 франчайзингових систем і близько 400 000 франчайзингових магазинів у понад 70 галузях. Крім того, другою найбільш вивченою країною є Сполучені Штати Америки, оскільки сьогодні це осередок для багатьох провідних франчайзингових брендів світу. Як повідомляє U.S. Commercial Service, франчайзинговий сектор є важливою складовою Сполучених Штатів. Усередині франчайзингового бізнесу Сполучені Штати безпосередньо мають понад 733 000 компаній, які забезпечують майже 7,6 мільйона прямих робочих місць, 674,3 мільярда доларів економічного виробництва для економіки США та 3 % ВВП. Крім того, дослідження ланцюга поставок у франчайзингу також проводилися в інших країнах, як наприклад в Індії, Великобританії, Австралії, Канаді та інших. Очевидно, що галузь франчайзингу розглядається як важлива галузь, яка сприяє розвитку глобальної економіки в більш ніж 40 країнах світу та з часом зростає [3]. Тож ми бачимо, що одним з інструментів підвищення конкурентоспроможності франчайзингової мережі, забезпечення її стабільності та розвитку є ефективне управління ланцюгами постачання. У франчайзингових мережах можна виділити три основні моделі управління внутрішньою логістикою: м'яку, жорстку та гібридну [4].

Принципи побудови ланцюгів постачання підприємств-франчайзі повинні відповідати загальнонауковим, логістичним та принципам забезпечення інформаційної взаємодії в логістичних ланцюгах. Їх доцільність не можливо перебільшити чи недооцінити, оскільки ми говоримо про системність та стратегічний рівень управління ланцюгами постачання франчайзі зокрема. Відповідно франчайзер повинен, як досвідчений гравець ринку розуміти це та нести ці принципи у всіх рівнях управління як бізнес-процесів так і забезпечуючих [5].

Діджиталізація, інформатизація та 5PL Логістика дають базис формування нових, інноваційних бізнес-моделей побудови ланцюгів постачання компанії в процесі надання франшизи. Підбір та розробка нових інформаційних продуктів дає змогу врахувати особливості діяльності, ринку, споживачів та всіх заінтересованих сторін ринкових відносин. Все вище згадане можливо при використанні та системному впровадженні інформаційних технологій відповідно до Industry 4.0, що надасть основу формування нетривіальних можливостей формування сильної, динамічно-стійкої позиції на ринку.

Література:

1. Чикуркова А.Д., Рогачевський О.Ф. Франчайзинг: актуальні проблеми розвитку в Україні. *Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Економічні науки*. 2016. Вип. 24. Ч. 3. С. 247–254.
2. Alon I., Kruesi M., 2019. The Enigma of Franchising in China. *Journal of Business Strategy*. <http://doi.org/10.1108/JBS-06-2019-0108>
3. Aziz N.A.A., Hanafiah M.H., Latif M.N.A., 2020. Supply chain management in franchising literature review: synthesis of conclusions. *LogForum* 16 (4), 521-534. <http://doi.org/10.17270/J.LOG.2020.513>
4. Григоренко Т. М., Кочубей Д.В. Управління логістичними процесами в франчайзингових роздрібних торговельних мережах. *Проблеми економіки*. 2013. № 2. С. 46-52.
5. Струк Н.Р., Карпій О.П. Логістика у франчайзинговій системі управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20(3). С. 64-68.